

EKSOTEERINEN JA ESOTEERINEN TEOSOFIA

Esitelmä Helsingissä 4.5.1930

Teosofinen sanoma meidän aikanamme on kaikkia ihmisiä ja kaikkia kansoja varten, siitä meidän ei tarvitse olla eri mieltä. Mestarien teosofista sanomaa, jonka he julistivat maailmalle Madame Blavatskyn kautta, sitä ei tarvitse pitää salassa, vaan sen saa julkisesti ilmoittaa kaikille ihmisille. Siitä olimme kaikki viime kerralla yhtä mieltä.

Sitten meidän huomiomme kiintyi kysymykseen: mikä tämä teosofinen sanoma oikein on, mikä on oikein se teosofia, jota Madame Blavatsky alkuaan julisti ja jonka juuri mestarien veljeskunta oli antanut hänelle julistettavaksi? Silloin lähdimme sitä sanomaa tarkastamaan ja huomasimme, että sitä voi tarkastaa kolmelta kannalta: tieteelliseltä, filosofiselta ja uskonnolliselta kannalta. Nämä katsantokannat suhtautuivat, niinkuin huomasimme, siihen ohjelmaan eli sen ohjelman eri pykäliin, jonka Madame Blavatsky ja alkuperäiset perustajat antoivat Teosofiselle Seuralle.

Viimeinen ohjelmapykälä koski tai koskee luonnon salattuja lakeja ja ihmisen hengessä eli sielussa piileviä kykyjä, ja siltä kannalta, joka toisin sanoen on tieteellinen kanta, katselimme viime kerralla teosofista sanomaa. Myöskin katselimme sitä toiselta, filosofiselta kannalta, joka taas on ilmaistu Teosofisen Seuran toisessa ohjelmapykälässä, jossa kehoitetaan edistämään vertailevia tutkimuksia uskontojen, mytologiojen ja filosofian alalta ja jonka päämääränä ennen kaikkea oli juuri levittää tietoa itämaalaisista uskonnoista ja filosofiasta täällä länsimailla.

Sitten taas kolmas katsantokanta, jota nimitimme uskonnolliseksi, tulee näkyviin Teosofisen Seuran ensimmäisessä alkuperäisessä ohjelmapykälässä, joka taas kuului: Seuran tehtävänä on muodostaa yleisen veljeyden ydin, yleisen, inhimillisen veljeyden ydin katsomatta rotuun, kansallisuuteen, uskontunnustukseen, väriin, yhteiskunnalliseen asemaan, sukupuoleen j.n.e. Tästä kolmannelta näkökannalta emme vielä viime kerralla puhuneet.

Kaikilta näiltä näkökannoilta me siis tarkastamme teosofiaa siinä muodossa, jota usein nimitetään eksoteeriseksi teosofiaksi, koska se kuuluu kaikille ihmisille, koska se on julistettava kaikille. Siis meidän tehtävämme on tänään heittää silmäys tähän kolmanteen katsantokantaan ja tarkastaa hieman teosofista sanomaa uskonnolliselta kannalta.

Usein sanotaan, ja Madame Blavatskykin usein huomautti siitä, että teosofia ei ole mikään uskonto⁴⁹, teosofia ei ole ainakaan mikään uskonto siinä merkityksessä, että se olisi joku uusi uskonto, joka perustettiin maailmassa vuonna -75 viime vuosisadalla, vaan, sanoo Madame Blavatsky aina, teosofia on pikemmin elämänfilosofia. Mutta onhan kyllä niin, että teosofia, näin sanoo Madame Blavatsky, joskaan se ei ole mikään uusi uskonto, kuitenkin itse on uskonnon ydin. Se on oikeastaan sitä, mitä jokaisen uskonnon pitäisi olla. Se on uskonto sen todellisuudessa, sen totuudessa, ja sentähden me olemme täysin oikeutetut myöskin teosofista sanomaa tarkastamaan, niinkuin sanomme, uskonnolliselta kannalta.

Madame Blavatsky, kuten muistatte, tahtoi aina painostaa erästä seikkaa, nimittäin sitä, että ei ole maailmassa eikä ole koskaan ollut muuta kuin yksi ainoa uskonto. Yksi ainoa uskonto on ollut alusta lähtien, sanoo Madame Blavatsky, ja se on tänä päivänä ainoa uskonto. Se on viisauuskonto, niinkuin hän sanoo, ja tämä viisauuskonto annettiin ihmiskunnalle aikojen aamulla.⁵⁰ Kun ihmiskunta eli, niinkuin kaikissa mytologioissa sanotaan, paratiisillisessä tilassa, kun ihmiskunnassa ei vielä ollut mitään keskinäistä ristiriitaisuutta ja eroavaisuutta, kun ihmiskunnassa ei ollut eri rotuja, kansoja, ei mitään semmoista kuin nyt, vaan kun ihmiskunta vielä oli yksi ainoa kokonaisuus, äärettömän alkuperäinen ja lapsellinen mutta kuitenkin yksi suuri kokonaisuus, jolla oli ainoastaan yksi kieli, silloin tälle ihmiskunnalle annettiin alkuperäinen viisauuskonto⁵¹. Se tapahtui Gan Edenissä⁵² eli Paratiisissa. Gan Eden merkitsee Edenin puutarha, ja tämä taas tarkoitti, sanoo Madame Blavatsky *Salaisessa Opissa*, tämä tarkoitti ja oli nimenä jonkunlaiselle korkeakoululle eli akatemialle, joka aikojen aamulla perustettiin meidän maapallollemme ja jonka perustajat tulivat tänne muualta, toisesta tähdestä. Tämä alkuperäinen viisauden koulu on olemassa vielä tänä päivänä, ja sitä johtaa kaikista kehittyneimmät ja korkeimmat olennot mitä maan päällä on, ja vaikka suurin osa niistä, jotka alkuaan tulivat tänne toisesta tähdestä,

ovat siirtyneet pois maapallolta ja sen sijaan heidän rivinsä on täyttynyt ihmisillä, ihmisten pojilla, niin kaikista korkeimmat johtajat yhä vielä ovat noita muualta tulleita, erittäin kehittyneitä ihmisolentoja.

Tämä alkuperäinen viisauden koulu, se se antoi ihmiskunnalle alkuperäisen viisaususkonnon, ja silloin on meidän käsitettävä, niinkuin Madame Blavatsky sanoo, että se ei ole ainoastaan sitä, että suuret opettajat koettivat meille, kovin alkuperäisille, lapsellisille ja vähäjärkisille ihmisolennoille opettaa jotain uskonnoista, filosofiasta, jotain viisaususkonnosta. Ei se sitä varsinaisesti ollut. Se oli sitä sängen vähässä merkityksessä, sentähden että me ihmiset emme suinkaan olleet vielä millään tavalla niin ajattelevia ja järjestämme niin kehittyneitä olentoja, että me olisimme mitään semmoista ymmärtäneet, vaan se oli enemmän sitä, että he opettivat meille kaikenlaisia ulkonaisia taitoja, rakentamaan, viljelemään maata, puhumaan ja että he näyttivät meille esimerkkiä.

Mutta toinen tärkeämpi puoli heidän työssään, sanoo Madame Blavatsky, oli se, että he niin sanoaksemme painoivat leiman meidän inhimillisiin minuuksiimme, meidän aivan pieniin, lapsellisiin, kehittymättömiin minuuksiimme. Nämä korkeat olennot leimasivat meidät kuin omalla sinetillään, ja siitä johtuu, että meissä ihmisissä on aina kaipuu totuuteen, kaipuu kauneuteen. Siitä johtuu, että meillä on aina jonkunlainen ymmärrys ihanteeseen ja täydellisyyteen. Siitä johtuu, että me ihmiset oikeastaan sisässämme tiedämme olevamme semmoisia olentoja, jotka emme saa rauhaa ennenkuin se, mitä nimitetään Jumalaksi, hyväksi, totuudeksi, kauneudeksi, oikeudeksi, ennenkuin se tulee meissä eläväksi, ennenkuin se ottaa asuntonsa meihin kokonaan. Ennen emme saa rauhaa. Emme saa rauhaa missään tietämättömyydessä ja pimeydessä. Me saamme rauhaa ainoastaan hyvän ja totuuden ja kauniin tiedon valosta. Sentähden me sisimmässä hengessämme lakkaamatta kaipaamme Jumalaa. Tämä ei johdu siitä, että me olemme sisimmässä hengessämme Jumalasta syntyneet, vaan se johtuu siitä, että meidän minäämme on painettu leima, joka tekee, että me inhimillisessä tajunnassamme kaipaamme siihen, mitä me itsessämme, sisässämme olemme. Meidän sisin vaistomme tajuaa tämän. Tästä sisäisen hengen kaipuusta saamme oikeastaan kiittää sitä apua, minkä toiset korkeat olennot meille antoivat.

Tämä samalla tekee, niinkuin Madame Blavatsky aina teroitti, tämä se samalla tekee meidät veljiksi keskenämme. Me olemme kaikki ihmissieluja, veljiä keskenämme, ja ei ole mitään eroa olemassa ihmisen ja ihmisen välillä. Mutta historiallinen kehitys on vienyt siihen, että ihmiset ovat kehittyneet ja samalla silloin moninaistuneet ja erilaistuneet. Me olemme etäänntyneet toisistamme. On syntynyt joukko kieliä, kansoja, rotuja. Ihmiskunta on tällä tavalla tässä pitkässä, pitkässä inhimillisessä kehityksessä jakautunut yhä useampaan osaan, ja nämä osat ovat vielä saattaneet olla sotajalalla keskenään. On syntynyt keskinäinen taistelu olemassaolosta. Ihmiset ovat yhä enemmän ja enemmän erilaistuneet, ei sisimmässään mutta sielussaan, tuon sisimmän kuoressa, sitä ympäröivässä sielullisessa kuoressa. Siinä me olemme erilaistuneet ja meidän minämme on kehittynyt eri tavalla ja hieman eri suuntaan. Mutta, niinkuin sanottu, me olemme erilaistuneet ainoastaan näissä ulkopuolisissa, pinnallisissa asioissa, ei siinä, mikä koskee ihmisen sisintä henkeä.

Nyt siis Madame Blavatsky sanoo: Sentähden ei ole olemassa ja ei ole koskaan ollut olemassa muuta kuin yksi ainoa uskonto, viisauuskonto, ja siihen perustuen, että kaikki ovat yhtäläisiä, että kaikkien ihmisten takana on sama elämä, että kaikkien ihmisten takana on sama ainoa Jumala, siihen perustuen uskonto käytännössä on vain sitä, että ihminen pyrkii sen Jumalan luo, sen itsensä luo, siihen kaikkia yhdistävään suureen elämään, joka vapauttaa hänet kaikista niistä harhoista, jotka meitä nyt ympäröivät.

Sentähden kaikissa uskonnoissa, joita täällä maan päällä on ollut ja tänä päivänä yhä on, kyllä aina on viitattu tähän niin paljon kuin jokainen uskonto on siihen kyennyt. Kaikissa uskonnoissa ei ole kyetty aina viittaamaan siihen, että kaikki ihmiset maan päällä ovat veljiä, ei, mutta kaikissa on viitattu siihen, että ihmisen sisässä on jokin hyvä, taikka jos ei ole suoraan niin sanottu, niin on kuitenkin sanottu: ihmisen tulee pyrkiä pois kaikesta pahasta, kaikesta tietämättömyydestä hyvän ja totuuden tiedon suureen vapauteen. Kaikissa uskonnoissa on viitattu siihen, että ihmisen sisässä on jokin, on jotakin inhimillistä, joka samalla on jumalallista. Vaikka useimmissa uskonnoissa ei ole uskallettu selvästi tai ole osattu sanoa, että kaikki ihmiset ovat veljiä keskenään, niin on kuitenkin sanottu aivan selvästi, että jossakin yhteiskunnassa, jossakin kansassa ihmiset ovat veljiä keskenään.

Mutta onhan olemassa esimerkiksi vanha indialainen uskonto, jossa kyllä on sanottu hyvin suoraan. Ennen kaikkea on meillä Buddhan usko, jossa on nimenomaan teroitettu kaikkien ihmisten veljeyttä ja pelastusmahdollisuutta, ja sentähden Madame Blavatsky nyt meidän aikanamme, kun hän julistaa mestarien sanomaa, hän julistaa tätä samaa uskontoa, joka perustuu siihen, että kaikilla ihmisillä on yhteinen isä ja että kaikki ihmiset ovat yhtäläisiä toistensa kanssa. He ovat syntyneet tuosta yhdestä, samasta isästä. Ihmiset eivät ole veljiä sen takia, että heillä on samanlainen fyysillinen ruumis, sillä silloin osataan väittää vastaan, että se ei ole totta, sillä fyysilliseen ruumiiseen perustuu juuri ihmisten erilaisuus. Toisen ruumiilla on toisenlaisia taipumuksia kuin toisen. Toisen ihmisen ruumis vaatii toista kuin toisen riippuen siitä, että toisessa ruumiissa nähtävästi on toisenlainen sieluelämä kuin toisessa. Toisen sieluelämä on vilkkaampi, heränneempi ja valistuneempi, paljon kehittyneempi. Toisen ihmisen sieluelämä on rajoittuneempi, tyhmempi, melkein semmoinen, että se vetää häntä alas johonkin rikokseen ja pahaan. Siis kun me katselemme ihmisiä ulkonaisesti, niin he ovat hyvin erilaisia. Heidän ruumiinsa vaatii aivan erilaista elämää. Toisen ruumis ei kestä siinä missä toisen kestä. Jos meillä on ihminen, jonka ruumis on paljasta musiikkia ja luo meille mitä ihanimpia lauluja, niin ei hänen ruumiinsa ole samanlainen kuin jonkun toisen, joka ei kykene muuhun kuin karkeaan työhön. Jos me katselisimme vain ruumista, niin me emme pääsisi mihinkään tasa-arvoisuuteen. Me pääsisimme veljeyteen epämääräisenä käsityksenä, sillä ruumis on samanlainen, jos vertaamme sitä eläinkuntaan ja kasvikuntaan, ihmiset ovat silloin samanlaisia, mutta me joudumme kuitenkin vain epämääräiseen veljeyteen, ei tasa-arvoisuuteen. Ainoastaan, sitä Madame Blavatsky teroitti, ainoastaan jos me ymmärrämme, että ihmisten takana on suuri elämä, joka ihmiset yhdistää yhdeksi, että ihmiset siis ovat henkisiä todellisuuksia, joiden takana on Jumalan henki, se Isä Jumala, josta uskonnot puhuvat, silloin me voimme ymmärtää, että he ovat tasa-arvoisia Jumalan edessä, elämän edessä.

Madame Blavatsky teroitti aina veljesrakkautta. Hän sanoo: Jumalasta on kyllä aina paljon puhuttu, varsinkin nyt myöhempinä vuosituhausina ja varsinkin kristikunnassa, mutta hänestä sangen vähän tiedetään. Madame Blavatsky on samalla kannalla kuin Apostoli Johannes, joka sanoo: ”Kuinka voitte rakastaa

Jumalaa, jota ette näe, jos ette rakasta veljiänne, joita näette?”⁵³ Jos me panemme merkille kristikunnan historiaa, niin me huomaamme, että täällä on hyvin paljon puhuttu Jumalasta, mutta hyvin harvoin me huomaamme, että se rakkaus olisi vienyt veljesrakkauteen. Ne ovat harvoja, jotka todella todistavat rakkautensa Jumalaa kohtaan sillä, että he rakastavat veljiä. Tuo rakkaus Jumalaa kohtaan on jäänyt kuin fantasiaksi, se on kuin jonkunlaista hysteriaa, se on jäänyt kääntymykseksi ja uudestisyntymiseksi, joka on tapahtunut ihmisen sielussa. Nyt hän on hyvissä väleissä Jumalan kanssa, nyt hän on pelastettu ja saattaa paeta Jumalan luo. Mutta tämä rakkaus ei paljontakaan näy hänen elämässään. Se on tietysti voinut näkyä siveellisessä pyrkimyksessä hänen itsensä suhteen. Hän koettaa itse välttää suurimpia syntejä. Hän koettaa elää nuhteettomasti maailman silmien edessä ja hän koettaa myös omantuntonsa edessä elää vilpittömästi ja oikein. Mutta hyvin harvoin on kristitty uskovainen asettanut sellaisen vaatimuksen itselleen, että hänen tulisi rakastaa veljiään. Ne semmoiset ihmiset, jotka todella ovat rakastavia, ovat jääneet meille suureksi ihmeeksi.

Sentähden Madame Blavatsky ei tahdo puhua niin paljon Jumalasta vaan teroittaa juuri veljesrakkautta. Hän sanoo: Jumalasta voitte hyvin vähän tietää, oikeastaan ei mitään. Mutta seuratkaa apostoli Johanneksen neuvoa; oppikaa rakastamaan toisianne, ja kun te rakastatte toisianne, niin siinä ilmenee, että te jonkun verran tunnette Jumalaa ja olette tekemisissä Jumalan kanssa. Silloin te sillä veljellisellä rakkaudellanne todistatte rakastavanne Jumalaa, sillä muuten se rakkaus jää paljaaksi fantasiaksi.

Niinkuin tiedämme, ei Teosofisen Seuran ensimmäisessä ohjelmapykälässä juuri edellä sanotuista syistä puhuttu mitään siitä, että pitää uskoa Jumalaan. Puhuttiin ainoastaan siitä, että tulee tunnustaa kaikkien ihmisten veljeys, ja sitten selitetään, että veljeys perustuu siihen, että me olemme saman isän lapsia, mutta meidän Jumalan tuntemisemme tulee näkyviin meidän rakkaudestamme veljiämme kohtaan.

Madame Blavatsky itse oli elävä esimerkki omasta kannastaan, omasta uskonnollisesta kannastaan, sillä hän ei tahdo millään tavalla, vähimmässäkään määrässä näyttää uskovaiselta. Hän kauhistui kaikesta semmoisesta. Hän kauhistui tekopyhyyttä, pitkänaamaisuutta, liiallista vakavuutta ja synkkyyttä, joka tekee ihmisestä verrattain epäveljellisen olennon. Hän tahtoo, että ihmisen

tulee olla niin säkenöivä kuin mahdollista ja välittää omista kärsimyksistään niin vähän kuin mahdollista. Hän ei tahdo näyttää jumalalliselta.

Madame Blavatsky toimi englantilaisessa maailmassa, Indiassa, Amerikassa ja sitten Englannissa, ja varsinkin Englannissa on ihmisten uskonnollisuus hyvin suuri. Koko yhteiskunnallinen elämä on toisenlainen sunnuntaisin. Silloin ei käy niin paljon junia, kaikki käyvät kirkoissa ja ovat hartaan näköisiä. Todella silloin vietetään vanhatestamentillista pyhää. Madame Blavatskysta tuo oli kaikki mitä hirmuisinta ulkokultaisuutta. Hän ei sietänyt sitä yhtään. Hän kirjoitti suoraan arkkipiispalle, että jos meillä teosofeilla olisi ne tulot, jotka teillä on (teillä on vuosittain niin paljon tuloja, että te hukutte niihin rahasummiin), jos meillä olisi nuo rahat, niin saisittepa nähdä, minkälaiseksi kansa tulisi⁵⁴. Sentähden Madame Blavatsky niin mielellään esiintyy paljon räikeämpänä siinä epäuskonnollisuudessaan kuin mitä hän todellisuudessa oli. Hän mielellään laski semmoista leikkiä, että uskovaiset ihmiset aivan kauhistuivat. Hän käytti semmoisia sanoja, jotka pelästyttivät aivan kokonaan hartaita uskovaisia.

Se, mikä hänen uskonnollisessa asenteessaan, jos nyt siksi voidaan sitä nimittää, oli silmiinpistävää, oli hänen suhteensa mestariin tai omaan Mestariinsa, sillä jos hän mistä asiasta tahansa olisi laskenut leikkiä, niin hän ei koskaan laskenut leikkiä suhteestaan Mestariin. Nyt emme saa käsittää tätä asiaa sillä tavalla, että Madame Blavatsky olisi jonkun tibetiläisen viisaan miehen orja. Ei se ollut mitään semmoista ulkonaista. Madame Blavatsky aina puhui siitä näin: kun ihminen etsii totuutta ja tahtoo päästä selville omasta itsestään ja todella yhtyy siihen Jumalaan, joka piilee hänen sisässään, silloin hänen tulee kehittää itsessään sitä periaatteita, niinkuin Madame Blavatsky sanoo, jota hän nimitti milloin Buddhiksi, milloin Kristus-periaateksi.

Madame Blavatsky aina teroittaa, että ei mikään ulkonainen mestari, vapahtaja tai viisas ihminen voi meitä millään tavalla pelastaa. Meidät voi pelastaa ainoastaan se Kristus-periaate, joka on meidän sisässämme, se korkein jumalallinen itse, joka on suorastaan osallinen suuresta kosmisesta elämästä eli Kristuksesta. Sentähden Madame Blavatsky luonnollisesti oli itsessään herättänyt ja kehittänyt tätä Kristus-periaatteita, buddhia eli Kristus-rakkautta, totuuden janoa ja intuitiota. Madame Blavatsky nimitti sitä hyvin usein ja sitten loppuvuosinaan Khristokseksi⁵⁵. Tämä Khristos on herätettävä tietoisuuteen, ja

silloin hän pääsee yhteyteen oman jumalallisen itsensä kanssa, ja silloin taas hän pääsee kosketuksiin Maailmansielun eli Jumalan kanssa.

Mutta se, mikä antaa jokaiselle ihmiselle ja jokaiselle pyrkijälle erittäin suurta luottamusta ja uskoa, on, jos hän ymmärtää, taikka paremmin vielä, jos hän pääsee kokemukseen ja tietoon siitä, että on ihmisiä, jotka ovat jotain saavuttaneet, että on ihmisiä, jotka ovat todellisia veljiä. Kas nyt: kaikkien ihmisten takana on sama Isä ja kaikki ihmiset ovat veljiä sen nojalla, mutta me emme ole osanneet toteuttaa tätä veljeyttä. Silloin me voisimme ihmisinä kysyä: onko meidän mahdollista toteuttaa tätä veljeyttä, onko mahdollista päästä tietoon siitä, että on täydellisyyttä olemassa?

Sentähden Madame Blavatsky sanoo: kun me ihmiset voimme ymmärtää mestareita ja mestariutta, jos me voimme ymmärtää, että on olemassa ihmisiä, jotka ovat täydellisyyden saavuttaneet, että on olemassa ihmisiä, joissa veljeyden henki on täysin elävä, niin se on meille sanomattomaksi avuksi. Hän, Madame Blavatsky, ei tätä ainoastaan ymmärtänyt, vaan hän sen tiesi. Hän oli erityisessä kosketuksissa niiden veljien kanssa, joita myös on nimitetty mestareiksi, täydellisiksi ihmisiksi ja jotka kaikki ovat veljiä ja elävät siis Kristuksessa. Heissä kaikissa on Kristus-prinsiippi. Heissä kaikissa on Kristus-prinsiippi elävä, niinkuin Madame Blavatsky sanoo, he kaikki elävät Kristuksessa. Kristus on heidät kaikki vapauttanut. Vapahtaja on heissä jokaisessa, ja se, että Madame Blavatsky oli niin sanomattoman uskollinen ja nöyrä ja tottelevainen omaa Mestariaan kohtaan, se ei johtunut siitä, että hän olisi itse ollut tietämätön ja kehittymätön olento ja sitten olisi uskonut, että tuossa on äärettömästi kehittynyt ja täydellinen olento, ei hän silloin olisi voinut kaikkia asioita ymmärtääkään, vaan se johtui siitä, että hänessä itsessään oli Kristus-elämä, ja koska hänessä itsessään oli Kristus-elämä, niin hän saattoi tuntea Kristuksen toisissa. Koska Kristus-prinsiippi oli hänessä herännyt, niin hän saattoi nähdä ja ymmärtää, että se sama Kristus-prinsiippi oli tuossa toisessa olennessa vielä enemmän elävä ja kehittynyt, vielä suurempia korkeuksia saavuttanut. Oli siis luonnollista, että koska hän sai tuntea semmoisen olennon ja koska se olento neuvoi ja auttoi häntä ja oli hänen ystävänsä, niin hän todella sitä totteli. Sehän oli viisasta.

Kas nyt: me ihmiset voimme ottaa tästä hyvin suuren läksyn. Me, jotka vielä olemme keskellä kaikenlaista semmoista individualiteetti-saavutusta, me, jotka

emme vielä ole tulleet aivan lujiksi persoonallisuudeksi vaan vielä taistelemme oman itsemme olemassaolosta, me emme vielä oikein ymmärrä tuommoista tottelevaisuutta, vaan meistä tuntuu luonnollisemmalta, että ei ole mitään auktoriteetteja. En minä voi sokeasti totella. Jumalan edessä me kaikki olemme. Emme voi antautua toisten orjiksi. Meidän tulee olla vapaita, ilman auktoriteetteja. Tämä on aivan luonnollinen etappi ihmisen kehityksessä. Se on perin luonnollinen aikakausi, jolloin hänen täytyy sielussaan ja hengessään tuntea, että hän ei saa sokeasti riippua kenessäkään vaan hänen täytyy taistella itse itselleen selvyys kaikesta. Hänen täytyy tulla semmoiseksi, että hän voi saavuttaa lujutusta omassa itsessään.

Tämä on luonnollinen kehityskohta, ennenkuin ihminen pääsee oikein persoonallisuudeksi, indiidiksi, jolloin hän tietää jotain elämästä. Voisimme toisin sanoen sanoa: Ennenkuin me saavutamme Kristuksen, ennenkuin tulemme tietoisiksi Kristuksesta itsestämme, niin meidän todella täytyy olla varovaisia kaikenlaisten auktoriteettien suhteen, kaikenlaisten harhaan vievien opettajien suhteen. Maailmassa on aina ollut ja on opettajia, jotka houkuttelevat meitä ja selvästi vievät meitä harhaan. Niitä on maailmassa aina ollut ja on, niinkuin Jeesuskin sanoo evankeliumissa: jos tapaatte jonkun semmoisen väärän profetan, joka sanoo teille, että tuossa on Kristus ja täällä on Kristus, niin älkää uskoko, sillä minähän olen teissä, Kristus on minussa. Meidän täytyy päästä kiinni siitä Kristuksesta, joka on meissä.

Kun me ymmärrämme tämän teosofisen sanoman valossa, että se Kristus, joka on meissä, se on toisella nimellä veljesrakkaus, kun me ymmärrämme, mitä veljesrakkaus sisältää, kun me pääsemme näkemykseen siitä, että veljesrakkaus on olemassa, silloin me aavistamme, mitä Kristus on, ja vasta sitten kun me olemme tämän Kristuksen, tämän sisäisen Kristuksen saavuttaneet, vasta sitten me voimme oikeassa valossa ymmärtää, mitä on auktoriteetti, sillä auktoriteetti on silloin ainoastaan semmoinen ihminen, jossa tämä Kristus on elävämpi kuin meissä. Auktoriteetti voi olla silloin semmoinen kirjakin, jonka on kirjoittanut ihminen, jossa Kristus on enemmän hereillä kuin meissä, semmoinen kirja, jonka sanat ovat syvästä tiedosta lähteneet. Semmoinen kirja saattaa olla jonkunlainen auktoriteetti. Se on kuin matkasauva, johon saatamme tiellä kulkiessamme nojata. Mutta elävä ihminen, jossa Kristus on elävämpi kuin meissä, hänän voi

meitä enemmän opettaa kuin meidän oma järkemme, hänhän voi meitä paremmin opettaa, sillä hänhän johtaa meitä Kristuksen luo. Sentähden on auktoriteetteja olemassa.

Jos esimerkiksi Madame Blavatsky itse saattoi puhua auktoriteettiuskoa vastaan, niin hän tarkoitti sitä, mistä edellä oli puhe. Hänen oma käytöksensä Mestaria kohtaan osoitti, että hänellä oli jokin auktoriteettiusko, hänellä oli sanomaton luottamus. Jos myöhemmin taas joku teosofisessa liikkeessä toisella tai toisella tavalla puhuisi auktoriteettia vastaan, niin hän puhuu silloin häijyydestä tai tietämättömyydestä. Viisaus sanoo, että on kohta, jolloin täytyy vapautua auktoriteettiudesta, mutta myöhemmin, kun ihminen viisastuu, niin hän ymmärtää, mitä auktoriteettius todella on.

Auktoriteetti, mestari, täysin kehittynyt ihminen oikeastaan opettaa meille yhtä asiaa, ja me tunnemme hänen edessään, että meiltä vaaditaan yhtä asiaa, ja se asia on: uskollisuus, luotettavuus, kestävyys. Te muistatte, miten kristikunnan alkuaikoina ihmisiä, jotka ensin olivat katekumeeneja⁵⁶ ja sitten saavuttivat pistiksen, nimitettiin. Heitä nimitettiin kreikaksi pistoi, mutta latinaksi fideles.⁵⁷ Fidelis-sana merkitsee, ei uskovainen, niinkuin me käytämme suomeksi, vaan fidelis merkitsee uskollinen, ruotsiksi trogen, ja sana pistoskin alkuaan on merkinnyt juuri semmoista ihmistä, jossa on uskoa ja johon voi luottaa. Kristityitä, ensimmäisiä kristityitä nimitettiin uskollisiksi eli fideles sentähden, että he olivat ihmisiä, joihin täydellisesti saattoi luottaa. Se oli tunnusmerkki. Ei koskaan tarvinnut epäillä uskovaista kristittyä tai uskollista kristittyä. Ei tarvinnut epäillä, ettei hän pitäisi sanaansa. Ei tarvinnut epäillä, että hän pettäisi. Hän oli täysin luotettava, ja se oli hänen kunniansa. Hän oli luotettava olento, uskollinen, fidelis.

Kun me katselemme nykyistä yhteiskuntaamme, jossa me olemme älyllisesti niin kehittyneet, niin me huomaamme, että meillä on hyvin suuri heikkous, ja se on, että me emme ole täysin luotettavia. Ihmisten fantasia kehittyy, heidän älynsä kehittyy, mutta heidän moraalinen luotettavuutensa ei ole aivan rinnan kehittynyt. Siis vaikka me olisimme kuinka älykkäitä ja taitavia, kuinka nerokkaita tahansa, niin me emme olisi päässeet kristittyjen yhteyteen, todellisten, alkuperäisten kristittyjen yhteyteen, ennenkuin meitä olisi koeteltu, niin että todella saatettiin varmasti tietää, että me olimme luotettavia. Viisaat

ihmiset, Jumalan pojat, ihmiskunnan hyväntekijät ja vapahtajat tarvitsevat vain niitä ihmisiä oppilaikseen ja seuraajikseen, joihin he voivat luottaa. Mitä se on, vaikka me olisimme kuinka nerokkaita ja älykkäitä tahansa, jos ei mestari voi meihin luottaa. Mitä minun älyni olisi semmoisen ihmisen rinnalla, jonka sydän on kirkasta kultaa, puhdasta kultaa, vaikka hän ei olekaan nyt niin loistavan nerokas ja kehittynyt? Mitä minä olen semmoisen rinnalla, jonka sydän on kirkasta kristallia? Ei, kun mestari sanoo, että tee niin ja tee näin, niin me emme ajattele mitään muuta, vaan me tottelemme. Semmoinen ominaisuus on välttämätön mestarin edessä. Me ihmiset saamme olla vakuutettuja siitä, että mikään mestari ei tule meidän luoksemme, ei voi ottaa meitä opetuslapsekseen, ennenkuin me olemme kehittäneet itsessämme sitä moraalista kestävyyttä, kärsivällisyyttä ja lujuttua, jota me täydellä syyllä voimme nimittää uskollisuudeksi. Se on välttämätön siveellinen ominaisuus.

Ajatelkaamme, että me menemme mestarin luo ja tarjoudumme hänen opetuslapsekseen ja sanomme: ”Eikö sinulla ole mitään työtä antaa minulle? Eikö sinulla ole jotain työtä, jonka minä voisin suorittaa ihmisten kesken?” Mestari katsoo meihin ja sanoo: ”Minulla on hyvin paljon työtä maailmassa. Tahdotko sinä tehdä työtä ihmiskunnan hyväksi? Tahdotko ottaa pienen osan työstäni kantaaksesi?” Ja me sanomme rohkeasti: ”Tahdomme.” Mutta silloin mestari hymyilee: ”No hyvä, tästä saat pienen työn. Tämä työ on sinun suoritettava.” Kun sitten mestari mainitsee, mikä tämä työ on, niin jo me vähäisen hätkähdämme. Mestari sanoo: ”Ei se työ kestä kuin noin 10 000 vuotta. Sinä et saa välittää omista tuskistasi mitään, et kivuistasi, nälästä, et mistään saa välittää mitään, vaan 10 000 vuoden aikana saat syntyä aina uudestaan ja jatkaa tätä työtä. Sinä näet itse, että et voi sitä suorittaa, jos ei sinulla ole kylliksi aikaa. Jos tahdot tämän työn ottaa ja uskollisesti lupaat sen suorittaa 10 000 vuoden aikana, niin tässä on työ ja tee se.” Niin, tästä me jo ymmärrämme, että me emme voi millään bassorummulla lähteä mestarin luo ja sanoa, että tässä nyt ollaan. Kyllä meidän täytyy kasvattaa itseämme niin, että me tiedämme olevamme luotettavia ja uskollisia. Mestari voi todella antaa työn, joka voi kestää 10 elämää, 10 inhimillistä ruumistusta, ja me emme saa sitä työtä hylätä ja jättää. Me koetamme sitä suorittaa uudestaan ja uudestaan joka elämässä. Se on aina saman työn jatkamista, ja jokaisessa elämässä me olemme uskollisia sille työlle.

Silloin, jos me sillä tavalla jo voimme astua mestarin eteen, silloin me olemme, mitä kristityt sanovat: fideles, silloin me olemme uskollisia ja luotettavia. Ja huomautamme nyt: Tämähän on aivan pientä, pientä työtä. Ainoastaan 10 000 vuotta. Mitä se on ihmiskunnan iässä? Mestari, joka on mestariksi päässyt, on valmis tekemään työtä, joka kestää 10 miljoonaa vuotta. Ei hän saa horjua sinne eikä tänne. Hänen täytyy osata tehdä työtä. Semmoinen on elämän koulu.

Madame Blavatsky oli elävä esimerkki tämmöisestä. Hän oli elävä esimerkki siitä, minkälainen opetuslapsi on. Opetuslapsi on semmoinen, että häneen voi luottaa, hän ei petä. Maailma nimitti Madame Blavatskya petturiksi, ja kyllä se koski hänen sydämeensä, koska hän juuri oli petturin vastakohta, koska hän juuri oli luotettava ja uskollinen, täysin rehellinen ja täysin puhdas ihminen. Se tietysti koski häneen, niin että hän ei jaksanut enää. Se koski häneen niin, että hän sortui. Hänen ystävänsä ja maailma leimasi hänet petturiksi.

Viime kerralla oli jo puhetta siitä, miten Mestari kolme kertaa auttoi Madame Blavatskya, jotta tämä jaksaisi. Mestari kysyi häneltä: ”Tahdotko poistua jo elämän näyttämöltä? Sinä olet jo niin paljon työtä tehnyt ja niin uskollisesti palvellut, että sinä olet ansainnut rauhan kuoleman tuolla puolen. Tule minun kanssani kotiin ja odota uutta ruumistusta, mutta olisihan kyllä vielä kirjoitettava tuo toinen suurteos, *Salainen Oppi*. Valitse nyt, mitä tahdot.” Madame Blavatsky ei epäröinyt sekuntiakaan. ”Tietysti minä kirjoitan sen kirjan, minkä sinä tahdot”, hän heti sanoi. Silloin Mestari pani kätensä hänen päällensä ja hän sai elämänvoimaa jatkamaan työtään, mutta keskellä ruumiillisia tuskia. Tuskat eivät häipyneet. Tämä tapahtui kolme kertaa.⁵⁸ Toukokuussa vuonna 1891, Valkoisen Lootuskukan päivänä, hän vihdoin sitten kuoli. Silloin hän sai lähteä pois. Aivan keskellä työtään. Hän oli kyllä aamulla noussut ylös ja mennyt kirjoituspöytänsä ääreen, mutta siinä hän sitten aivan yhtäkkiä sammui pois.

Maailma ei kyllä ollenkaan vielä tiedä – hyvä, jos kaikki teosofit sen tietävät – minkälainen olento Madame Blavatsky oli. Hän ei koskaan väittänyt olevansa mestari, mutta hän ei ollut kylläkään kaukana mestariudesta. Hän oli niin koeteltu opetuslapsi. Hän oli niin karaistu ja niin voimakas ja niin ihmeellinen kyvyiltään, että hän kyllä astui suurin askelin mestariutta kohti. Hän oli meille todella esimerkki opetuslapsesta. Tämä oikeastaan, että Madame Blavatsky sai syntyä

maailmaan ja sai esiintyä näin suurena lähettiläänä ja totuuden julistajana, se nostaa meidät tavallaan lähemmäksi juuri sitä veljeskuntaa, joka huolehtii meidän kaikkien kohtaloista ja henkisestä kehityksestä; se nostaa meidät lähemmäksi sentähden, että Madame Blavatsky näytti meille, minkälainen opetuslapsi on.

Mestareita on aina ollut olemassa. Jeesus Kristus oli maailmassa, me olemme nähneet siis Jumalan maan päällä, ja on paljon mestariolentoja ilmestynyt maan päälle, ja me emme ole heitä oikein ymmärtäneet. Me emme ole ottaneet heitä niin vakavalta kannalta. He ovat olleet jumalallisia olentoja ja täydellisiä jo syntymästään. Mehän emme voi heitä matkia. Kukahan nyt kykenee seuraamaan esimerkiksi Buddhaa, Zoroasteria ja Jeesusta? Emmehän me ihmiset semmoiseen kykene. Niin me lohdutamme itseämme. Emme ole osanneet ottaa mestareita vakavalta kannalta, sillä he ovat esiintyneet kaikessa loistossaan ja saavuttamattomassa viisauudessaan. Me olemme tunteneet, kuinka suuresti he ovat meidän yläpuolellamme, mutta nyt, kun tuli maailmaan juuri suuri lähettiläs Madame Blavatsky, niin hänhän on meille elävä esimerkki opetuslapsiudesta. Tietysti maailma sanoo, että hän oli suuri seikkailijatar ja petkuttaja, mutta niille ihmisille, jotka vähän pääsevät perille hänen persoonallisuudestaan ja tietävät hänen tehtävänsä ja tietävät, mitä hän maailmassa suoritti, niille ihmisille hän tuli aivan kuvaamattomaksi esimerkiksi opetuslapsiudesta, opetuslapsen uskollisuudesta ja luotettavuudesta.

Mistä me voimme nähdä, minkälaisiksi meidän pitää ensin tulla, ennenkuin voimme tulla viisaiksi ja mestareiksi? Meidän täytyy ymmärtää, että jospa ensin voisimme saavuttaa semmoisen luotettavuuden, semmoisen kärsivällisyyden ja kestävyuden, semmoisen uskollisuuden, mikä oli Madame Blavatskylalla, mikä on opetuslapsella. Sentähden hänen esimerkkinsä on meille kuin loistava tähti, ja se jää pitkäksi aikaa semmoiseksi.